

ОБЛІК ВИТРАТ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

У сучасних умовах господарювання ефективність діяльності будь-якого підприємства оцінюється шляхом зіставлення доходу, отриманого в результаті діяльності такого підприємства та витрат, які були понесені для його отримання [1].

Значний внесок у розвиток окресленого питання зробили такі вчені як: Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, В.М. Жук, Я.П. Іщенко, І.М. Лепетан, Б.В. Мельничук, Н.Л. Правдюк та ін. Однак зміни на законодавчому рівні та економічна ситуація в країні обумовлюють необхідність подальших досліджень та окреслюють актуальність досліджуваної теми.

Наукова праця спрямована на дослідження кола питань, пов'язаних з витратами підприємства та їх обліком.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [2].

Законодавча база щодо обліку витрат є недосконалою, тому що вона є загальною і не враховує галузеві особливості суб'єктів господарювання.

Для ефективного формування обліку, управлінням підприємства потрібна інформація про об'єкт витрат – продукцію, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат. Також, для підприємства важливого значення набуває управління витратами – це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць й носіїв та постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження [3, с. 136].

Для прийняття управлінських рішень використовується історична інформація, але його основним завданням є прогнозування наслідків майбутніх операцій. Система управлінського обліку акумулює та систематизує інформацію минулих і майбутніх подій про витрати за видами діяльності і центрами відповідальності. Управлінські рішення приймаються на рівні одного виробу, партій виробів, окремого виробничого процесу тощо. Інформація управлінського обліку є більш деталізованою. Отже, необхідна додаткова інформація про витрати, а відповідно і поглиблена класифікація витрат [4, с. 29].

Класифікація витрат – це поділ витрат на економічно однорідні групи з метою планування, обліку і аналізу. В основу класифікації витрат покладено принцип: різні витрати для різних цілей [5, с. 881].

Найбільш розповсюдженою є класифікація витрат відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», яке передбачає їх поділ:

- за економічними елементами: матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати;
- за способом перенесення вартості на продукцію: прямі та непрямі;

- за ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат: постійні та змінні;
- за видами діяльності: витрати операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Також в економічній літературі розглядаються інші класифікаційні ознаки, які вважаються традиційними, розглянемо їх:

- стосовно виробничого процесу: основні, накладні.
- за єдністю складу: одноелементні, комплексні.
- за доцільністю витрачання: продуктивні, непродуктивні.
- за календарним періодом: поточні, довгострокові, одноразові.
- за видами витрат: за економічними елементами, за статтями калькуляції.
- за відношенням до собівартості: витрати на продукцію, витрати періоду.
- за місцем виникнення: витрати виробництва, цеху, дільниці, служби тощо.
- за видами продукції (робіт, послуг): витрати на вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, одноразові замовлення, напівфабрикати, валову, товарну, реалізовану продукцію [1].

Таким чином мета з якою здійснюють класифікацію, визначає її методику та склад окремих груп витрат [6, с. 35]. Отже чим більше виділено класифікаційних ознак, тим вищий ступінь їх аналітичного дослідження.

Поряд з цим прослідковується невчасність подання облікової інформації управлінському персоналу, в результаті чого управлінські рішення приймаються із запізненням. Також є негативним подання неповної інформації. Як наслідок, така інформація стає неактуальною і призводить до прийняття хибних управлінських рішень.

Отже, підприємство повинно постійно слідкувати за змінами в законодавстві щодо обліку витрат і відповідно вдосконалювати його. Щоб підприємство отримувало позитивний фінансовий результат потрібно періодично здійснювати аналіз його діяльності, зокрема в частині витрат. Внесені пропозиції дають змогу удосконалити облік витрат в контексті інформаційного забезпечення суб'єктів суспільного інтересу.

Список використаної літератури:

1. Хачко К.М. *Витрати: їх сутність та класифікація в фінансовому та управлінському обліках* / К.М. Хачко // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2014. – №2. – С.99-103
2. П(С)БО 16 «Витрати», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318
3. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. *Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., перероб. і доп.* – Житомир:ПП «Рута», 2002.– 480 с.
4. Чернелевський Л.М., Осадча Г.Г. *Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості, навчальний посібник.* — К., 2005 — 364 с.
5. *Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник/ М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксінко, М.І. Беленкова та ін./ За ред. проф. М.Ф. Огійчука.* — 6-те вид., перероб і допов. — К.: Алерта, 2011.— 1042 с.
6. Атамас П.Й. *Управлінський облік: навчальний посібник.* — Д. — К.: Центр навчальної літератури, 2006.— 440 с.